

Ö?renci Bireysel Sorumluluk Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?renci Bireysel Sorumluluk Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26547>

Öz

Ö?renci Bireysel Sorumluluk Ölçe?i (ÖBSÖ-10), ö?rencilerin e?itim ve sosyal ya?am ba?lam?nda sergiledi?i bireysel sorumluluk düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilm? 10 maddelik tek boyutlu bir ölçektir. Bu ölçe?in Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çal??mas? U?ur Do?an taraf?ndan 2015 y?l?nda gerçekte?tirilm?tir. Yap?lan psikometrik analizler, ölçe?in Türk kültürüne uyarlanm?? formunun kabul edilebilir düzeyde yap?sal uyum indekslerine sahip oldu?unu ve ilgili yap?larla uyum geçerli?i sergiledi?ini göstermektedir.

Ölçek, ö?rencilerin sorumluluk alg?lar?n? h?zli ve etkin bir ?ekilde de?erlendirmek isteyen ara?t?rmac?lar ve e?itimciler için tasarlanm??tır. Ölçe?in kısa yap?s?, geni? örneklemelerde kolay uygulama imkan? sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ö?renci sorumlulu?u, bireysel sorumluluk, psikometrik özellikler, Do?rulay?c? Faktör Analizi, güvenilirlik, geçerlik, e?itim psikolojisi.

Yazarlar

U?ur Do?an

Amaç

Ö?renci Bireysel Sorumluluk Ölçe?i'nin temel amac?, ö?rencilerin akademik ve sosyal ortamlarda üstlendikleri sorumluluklar? ne ölçüde içselle?tirdiklerini ve bireysel olarak sahiplendiklerini belirlemektir. Ölçek, ö?rencilerin öğrenme süreçlerine aktif kat?lm, görevleri tamamlama ve ki?isel hedeflerine ula?ma ba?lam?ndaki sorumluluk alma e?ilimlerini nicel olarak ölçmeye hizmet eder.

Bu ölçek, e?itim ara?t?rmac?lar?na ve rehberlik uzmanlar?na, ö?rencilerin sorumluluk geli?imlerini izleme ve sorumluluk bilincini art?rmaya yönelik e?itimsel müdahale programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirme konusunda bilimsel bir araç sa?lamaktadır.

Yap?

Ö?renci Bireysel Sorumluluk Ölçe?i, psikolojik bir yap? olarak **bireysel sorumluluk** kavram?n? temel almaktadır. Bu yap?, bireyin kendi eylemlerinin sonuçlar?n? kabul etme, hatalar?ndan ders ç?karma ve kendi kararlar?n? ba??ms?z bir ?ekilde yönetme yetene?i ile ili?kilidir. E?itim ba?lam?nda bu, ö?rencilerin öğrenme ç?kt?lar? üzerindeki ki?isel etkilerini fark etmeleri anlam?na gelir.

Ölçek, yap?lan psikometrik çal??malar sonucunda 10 maddeden olu?an ve teorik olarak varsay?lan tek boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu tek boyutluluk, ö?renci sorumlulu?unun bütüncül bir e?ilim olarak ele al?nmas?n? sa?lamaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar? kapsam?nda hem yap? geçerli?i hem de uyum geçerli?i test edilmi?tir. Yap? geçerli?ini incelemek amacıyla **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, tek boyutlu modelin verilerle kabul edilebilir düzeyde uyum sa?lad???n? göstermi?tir. Elde edilen ba?l?ca uyum indeksleri a?a??daki gibidir:

Ki-Kare (χ^2) = 90.17

Serbestlik Derecesi (sd) = 35

χ^2 /sd oran? = 2.57 (Bu oran, model uyumu için s?kl?kla kabul edilen 3.0 s?n?r?n?n alt?ndad?r.)

RMSEA = .081

GFI = .97

AGFI = .95

CFI = .84

IFI = .84

NNFI = .79

Ayr?ca, ölçe?in dilsel e?de?erli?i (?ngilizce ve Türkçe formlar aras?ndaki tutarlılık) iki hafta arayla yap?lan test-tekrar test uygulamas?yla incelenmi? ve yüksek düzeyde bir korelasyon (.86) tespit edilmi?tir. Uyum geçerli?i çal??malar?, Ö?renci Sorumluluk Ölçe?i ile pozitif bir ili?ki ($r = .40$, $p < .001$) ve ?ç-Denetimsel Sorumluluk ile D??-Denetimsel Sorumluluk Ölçe?i ile daha güçlü bir ili?ki ($r = .56$, $p < .001$) oldu?unu göstermi?tir.

Güvenirlik

Ö?renci Bireysel Sorumluluk Ölçe?i'nin iç tutarlılık güvenirli?i, **Cronbach Alpha** katsay?s? hesaplanarak belirlenmi?tir. Yap?lan güvenirlik çal??mas? sonucunda elde edilen Cronbach Alpha de?eri **.63** olarak rapor edilmi?tir. Bu de?er, sosyal bilimler literatüründe kabul gören ideal aral???n alt s?n?r?na yak?n olmakla birlikte, k?sa ölçekler ve spesifik psikolojik yap?lar? ölçen araçlar için baz? durumlarda yeterli kabul edilmektedir.

Faktör Analizi

Ö?renci Bireysel Sorumluluk Ölçe?i'nin faktör yap?s?, ölçe?in teorik yap?s?n? test etmek amacıyla **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?larak incelenmi?tir. Analiz sonuçlar?, ölçe?in 10 maddesinin tek bir temel faktör alt?nda topland???n? ve bu tek boyutlu yap?n?n verilerle tutarlı oldu?unu göstermi?tir.

DFA sonuçlar?nda elde edilen uyum indeksleri (özellikle GFI ve AGFI de?erlerinin .95 ve üzerinde olmas?), modelin yap?sal olarak güçlü oldu?unu ve ÖBSÖ-10'un ö?renci bireysel sorumlulu?unu ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulamaktadır. Bu bulgular, ölçe?in yap?sal geçerli?i için önemli kan?tlar sunmaktadır.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Kaynakta kesin derecelendirme bilgisi verilmemi?tir.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Ö?renciler

Age Group: Belirtilmemi? (Genellikle lise veya üniversite ö?rencileri)

Population Details: Belirtilmemi?

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

ÖBSÖ-10, e?itim ara?t?rmas?, Do?rulay?c? Faktör Analizi, Cronbach Alpha, uyum indeksleri, psikometrik araç.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?

Affiliation Email addresses: ugurdo?n@gmail.com

Correspondence Address: Belirtilmemi?

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in geli?tirildi?i ve psikometrik çal??malar?n?n yay?nland??? y?l **2015**'tir. Ölçe?in kullan?m? için herhangi bir ücret bilgisi veya ticari izin gereklili?i kaynakta belirtilmemi?tir. Akademik veya ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için sorumlu yazar U?ur Do?an ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Kaynaklar

Do?an, U. (2015). Ö?renci bireysel sorumluluk ölçe?i-10'un Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 163-170.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [ogrenci-bireysel-sorumluluk-olcegi-10-toad.pdf](#)

Ara?tırma makalesine ResearchGate üzerinden erişim için: [researchgate.net](#)

Ö?renci Bireysel Sorumluluk Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte sa?lanmam??tır. Maddelerin tamam?na erişmek için lütfen yukarıda belirtilen referans makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM